

جهان جنگ (۵)

روزشمار وقایع جهانی مربوط به دفاع مقدس

زهرا بیات

۱۳۶۵

۱ فروردین
شورای امنیت سازمان ملل متحد، در سومین بیانیه خود، کاربرد سلاح شیمیایی علیه نیروهای ایرانی را تأیید کرد و برای نخستین بار از عراق به عنوان استفاده کننده سلاح شیمیایی نام برد و این اقدام را محکوم کرد.

۲۶ فروردین
پیشنهاد عربستان سعودی به ترکیه برای قطع تجارت با ایران و قبول هرگونه زبان مالی و پرداخت غرامت از سوی عربستان، ۲ هفته بعد هواپیماهای عراقی از طریق حریم هوایی ترکیه به فضای جمهوری اسلامی ایران تجاوز کردند.

۱۵ خرداد
به بهانه اینکه ممکن است ایران در جواب حملات شیمیایی عراق بخواد به سلاح شیمیایی دست یابد، صدور ۸ ماده شیمیایی به سوریه که پشتیبان ایران است، ممنوع می شود. ۸ روز بعد مصادف است با اعطای وام ۲۵۰ میلیون لیره ای انگلیس به عراق. فردایش نیز مهران و صالح آباد و امیرآباد، به وسیله هواپیماهای عراقی بمباران شیمیایی می شوند.

۲۵ خرداد
دیدار مسعود رجوی با صدام، خلبانان ایرانی در جواب، ۲ روز بعد، پایگاه سازمان منافقین واقع در شهر کهریزه را منهدم کردند. براساس مدارکی که بعداً منتشر شد عربستان در این ایام، بمب‌های سنگین آمریکایی ام ۸۴۴ خود را، تحویل عراق داده بود.

۱۸ مرداد
کویت و یمن طی نامه‌ای به مقامات ایران از طرح صلح صدام حمایت کردند. لوموند: این خطر وجود دارد که بغداد در جنگ با زنده شود. فردای این روز هم هندوستان تایمز از وضعیت داخلی عراق، سنگینی بار جنگ و خستگی ملت عراق گزارش داد: ۲۰ هزار کشته، ۱۵۰ هزار مجروح و ۵۰ هزار اسیر حاصل از جنگ تا به حال بوده، از هر دو خانواده عراقی یکی، مرد خود را از دست داده است.

۲۲ مرداد
ایران: اسناد و مدارکی در اختیار داریم که هواپیماهای عراقی برای حمله به جزیره سیری، از امکانات کشورهای منطقه استفاده کرده‌اند. تلاش منابع غربی در زدودن اتهام همکاری کشورهای منطقه با عراق و ادعای اینکه عراق برای دستیابی به نقاط دور، از سوخت‌گیری هوایی استفاده می‌کند. اواسط آبان اما یک مؤسسه وابسته به وزارت جنگ آمریکا اعلام کرد که در تهاجم اخیر به جزیره سیری از ۲۳ خلبان فقط ۲ تن عراقی بوده‌اند.

۱۴ شهریور
بیمه لویدر: جنگ ایران و عراق تاکنون در حدود ۷۰۰ میلیون دلار برای بیمه‌گران دریایی هزینه داشته است. ۳ روز بعد صحنه تایمز مالی گزارش می‌دهد: تنها خروج صدام حسین از صحنه حکومت عراق می‌تواند بحران کنونی را از بین ببرد؛ ۱۰۰ هزار کشته، ۱۵۰ هزار زخمی، اثرات منفی خود را بر عراق به جا گذاشته است. کویت و عربستان در طول جنگ حداقل ۳۰ میلیارد دلار به عراق کمک کرده‌اند.

۱ مهر
قطعه‌نامه ۵۸۸، در شورای امنیت سازمان ملل متحد در مورد جنگ تحمیلی عراق به ایران، درخواست پرهیز از جنگ و حل صلح‌آمیز اختلاف‌ها و پذیرش فوری قطعه‌نامه ۵۸۲، تصویب شد ولی از اعلام نام کشور متجاوز پرهیز شد و جمهوری اسلامی ایران نیز آن را نپذیرفت.

۲۲ آبان
نطق تلویزیونی ریگان پس از گذشت ۱۰ روز از زمان افسای سفر هیئت آمریکایی به ایران: بدون همکاری ایران ما قادر به خاتمه‌بخشیدن به جنگ خلیج فارس نیستیم و بدون رضایت ایران، امکان برقراری صلح با دوام در خاورمیانه وجود ندارد.

۲۰ آذر
بر اساس گزارش‌هایی از واشنگتن پست، عراق از مرداد ۶۳ همکاری خاصی اطلاعاتی با آمریکا را شروع کرده است که براساس آن به اطلاعات ماهواره‌ای و عکس‌های دقیق از تمامی سرزمین ایران دسترسی دارد. در همین روز با درخواست عراق برای خرید موشک‌های اس‌اس ۲۱ و تانک‌های تی ۷۲ و هواپیماهای میگ ۲۷ شوروی موافقت شد.

۲۶ آذر
تحویل ۶۰ تا ۶۰ فروند هواپیمای میراژ ۲۰۰۰ به عراق از سوی فرانسه. افزایش حملات به نفتکش‌ها در خلیج فارس از سوی ایران و عراق؛ این حملات در این سال در مجموع ۷ مورد بوده است.

۱۳۶۶

۲۵ اردیبهشت
انتشار بیانیه شورای امنیت درباره اظهار نگرانی درباره استفاده ارتش عراق از سلاح‌های شیمیایی علیه نظامیان و غیرنظامیان ایرانی.

۱۲ تیر
مقامات شوروی و آمریکا در مسکو دیدار کردند و مواضع خود را در مقابل قطعه‌نامه ۵۹۸ و اعمال تحریم در مقابل ایران و عراق در صورت قبول نکردن قطعه‌نامه یکسان کردند و تصمیم گرفتند ۶۰ عرو به خاور بزرگ دکویبار فرصت بدهند تا ۲ کشور را راضی به قبول آن کند. ۱۷ روز بعد و در پی نزدیک شدن رزمندگان جمهوری اسلامی ایران به بندر بصره عراق، قطعه‌نامه ۵۹۸، در جلسه ۲۵۷۰ شورای امنیت سازمان ملل متحد تصویب شد. عراق که توان ادامه جنگ را نداشت، ۲ روز بعد قطعنامه را پذیرفت.

۲ شهریور
استقرار نیروهای آمریکایی، انگلیسی و فرانسوی در خلیج فارس و ورود بیش از ۶۰ فروند ناو جنگی مین روبر بلوک غرب به خلیج فارس. بسته شدن سفارتخانه‌های ایران در فرانسه و انگلیس. تصمیم انگلیس مبنی بر برافراشته شدن پرچم انگلیس روی نفتکش‌های کویتی. حضور ۶ کشتی شوروی در خلیج فارس و در اختیار گذاردن پایگاه‌های زمینی کویت به آمریکا. کاهش بی‌سابقه قیمت نفت.

۲۲ شهریور
در دیدار تیم بلندپایه سازمان ملل با رهبران ایران، آیت‌ا... فرستگانی اعلام کرد در صورتی که عراق به تأسیسات انجامید. این حمله به بهانه تلافی حمله به کشتی نفتکش کویتی، با پرچم آمریکا، صورت گرفت.

۲۷ مهر
سازمان ملل در حال تصویب قطعنامه‌ای است که اگر ایران یا عراق آتش‌بس را نپذیرند، این کشورها را شدیدترین تحریم‌های بین‌المللی مواجه خواهند شد.

۳ دی
شوروی و چین مخالفت می‌کنند.

شهرک

روزنامه شهرداران خبرگزاری شهرداران

شنبه ۵ مهر ۱۳۶۶ شماره ۳۲۱

۱۴ پلاک سرخ

سنگر سازان بی سنگر

نگاهی به تاریخچه جهاد سازندگی خراسان از بدو تأسیس تا نقش آفرینی تیپ مهندسی رزمی ثامن الائمه در جنگ

چهار جسنار

جهاد سازندگی خراسان که وظیفه ذاتی آن آبادانی روستاها و مناطق محروم بود، هم‌زمان با آغاز تجاوز دشمن به میهن اسلامی توانست در اندک زمانی طی هماهنگی با بخش‌های دیگر درگیر در جنگ، مأموریت خویش را متناسب با نیاز جبهه‌ها در گرون کند و با سازمان‌دهی و ارائه آموزش‌های اولیه، جهادگران و نیروهای داوطلب مردمی، به اقدامات پشتیبانی و حتی بعضاً رزمی در جبهه‌های جنوب و غرب کشور بپردازد.

به تبع شرایط خاص و بحرانی آغازین تجاوز دشمن یعنی، عمده تمرکز نیروهای گسیل‌شده به جبهه‌ها، جلوگیری از تجاوز و پیشروی دشمن بود؛ لذا نیروهای جهاد خراسان نیز در همان روزهای اولیه با حضور در منطقه‌هاوز سوسنگرد، گروه رزمی را تحت عنوان «گروه اخلاص» متشکل از جهادگران جهاد سبزواری به فرماندهی جهادگر شهید محمد فاضل، راه‌اندازی کردند و همراه با سایر افراتر در قالب جنگ‌های چریکی و نامنظم به مقابله با تجاوز دشمن پرداختند. راه‌اندازی ستاد پشتیبانی مناطق جنگی در ماه اول آغاز جنگ، از اولین اقدامات جهاد خراسان بود که با جمع‌آوری و ارسال کمک‌ها و هدایای مردمی به‌ویژه روستاییان و اعزام نیروهای داوطلب به جبهه‌ها ظهور و بروز پیدا کرد. اولین گروه پشتیبانی شامل نیرو، امکانات و ماشین‌آلات در مهرماه ۱۳۵۹ به مناطق جنگی جنوب اعزام شد. از جمله فعالیت‌های اولیه پشتیبانی جنگ جهاد خراسان در منطقه، کمک به راه‌اندازی اردوگاه فجر به منظور اسکان و خدمات‌رسانی به جنگ‌زدگان خوزستان در رامهرمز بود. احداث معبر ارتباطی به طول تقریبی ۲۰ کیلومتر از جاده اهواز-آندیشک به سمت حمیدیه معروف به «قوئی‌آباد» را می‌توان در زمره اولین فعالیت‌های مهندسی جهاد خراسان نام برد. احداث جاده مذکور در شرایطی صورت گرفت که دشمن متجاوز به دروازه‌های ورودی اهواز نزدیک شده بود؛ لذا با این اقدام مهندسی ارتباط شمال اهواز به سمت غرب در محدوده حمیدیه برقرار و در امر تردد نیروها و جابه‌جایی ادوات جنگی سهولت ایجاد شد.

حسین طرازنده معاون وقت گردن جودائمه/جهاد

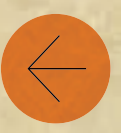
حضور و نقش جهاد سازندگی ابتداء در حوزه فعالیت‌ها و خدمات پشتیبانی متمركز شده بود اما به تدریج و بر اثر تجربیات حاصله و نقش آفرینی‌های متنوعی که از خود نشان داد، جایگاه شاخصی در حوزه فعالیت‌های مهندسی در کنار ارتش و سپاه پیدا کرد. شکل‌گیری و سازمان‌دهی یگان مهندسی جهاد از جمله جهاد سازندگی خراسان از عملیات ثامن‌الائمه(ع) وارد مرحله جدیدی شد؛

بدین نحو که انجام فعالیت‌های مهندسی قبل و حین عملیات را عهده‌دار شد. به‌ویژه مهندسی و احداث جاده مهم و استراتژیک وحدت که نقش موثری در شکست حصر آبادان داشت. جهادگر شهید سیدمحمدتقی رضوی از اولین فرماندهان یگان مهندسی جهاد خراسان بود که در طراحی سازمان‌دهی و احداث جاده وحدت نقش محوری ایفا کرد.

در عملیات طریق‌القدس نیز جهاد خراسان ضمن انجام فعالیت‌های متنوع پشتیبانی و مهندسی، ابتکار عمل را به دست گرفت و در تپه‌های آسکیر از میان رمل‌های که در واقع یک مانع طبیعی برای هرگونه تک نظامی محسوب می‌شد، اقدام به احداث جاده‌های مخفی و استراتژیک کرد که به عقبه توپخانه دشمن در محدوده تنگه جزابه منتهی می‌شد. این ابتکار عمل عملیات مهندسی جهاد، یکی از رموز موفقیت نیروهای عمل‌کننده در عملیات پیروزمند طریق‌القدس بود.

شهید محمدطرحی، سیدمحمدتقی رضوی و محمدحسین زینت‌بخش از جمله جهادگران جهاد خراسان بودند که در مسئولیت طراحی و احداث جاده مذکور نقش آفرینی کردند. این جاده بعداً نتیجه دادن عملیات طریق‌القدس «جاده پیروزی» نام گرفت. اواخر سال ۱۳۶۰ و از عملیات فتح‌المبین به بعد، به‌ویژه عملیات بیت‌المقدس، دوره جدیدی از حضور پررنگ و سازمان‌دهی شده جهاد سازندگی در جبهه‌های جنوب و غرب کشور محسوب می‌شود، به‌نحوی که به تبع توانمندی‌های جهاد طهای توافق با فرماندهان نظامی ارتش و سپاه، مسئولیت

ابتکارات و خلاقیت‌های مهندسی رزمی جهاد در دوران دفاع مقدس

به تحقیق دوران دفاع مقدس و جنگ تحمیلی، میدان بروز و ظهور انواع نوآوری و ابتکار و خلاقیت در عرصه‌های مختلف نبرد بود؛ از ابتکار در طراحی امور فنی و مهندسی گرفته تا خلاقیت در حوزه فرماندهی و رهبری نبرد که بدون تردید در این میدان، تفاوت آشکار جبهه خودی را نسبت به دشمن پدید می‌آورد. اینکه خلاقیت و ابتکار عمل

نیروها و فرماندهان، یکی از عوامل اساسی در کسب پیروزی‌های رزمندگان ایرانی بوده، امری قطعی و غیرقابل انکار است. از این رو پرداختن به خلاقیت‌ها و ابتکارات جبهه ایران و مصادیق آن، امری مهم و لازم است. از ابتدای جنگ تحمیلی با توجه به ضعف ساختارهای مهندسی رزمی در نیروهای نظامی و جهادی و نیز کم‌تجربگی آن‌ها، مهندسی رزمی به‌صورت کاملاً خلاقانه و ابتکاری ظهور و بروز می‌یافت. این گونه بود که

بسته به زمان و موقعیت‌های دشواری که دشمن و تجهیزات پیشرفته‌اش برای نیروهای ایرانی به وجود می‌آورد، خلاقیت‌ها و ابتکارات مهندسی نیروهای ایرانی شکل می‌گرفت و رشد می‌کرد. جالب اینکه خلاقانه‌ترین این ابتکارات همیشه زیر شدیدترین فشارهای دشمن یعنی شکل می‌گرفتند و اجرا می‌شدند. مواردی که در ادامه می‌آید، فقط نمونه‌های شاخص این ابتکار و خلاقیت‌هاست که جهاد خراسان مستقر در جبهه جنوب، سازمان‌دهی خود

محمدرضا شمس‌آبادی تاریخ‌شهادت: ۶۵/۱۲/۸۸ در شلمچه

محمدناصر منصوری تاریخ‌شهادت: ۶۶/۵/۸۸ در مهران

عطاالله منصوری تاریخ‌شهادت: ۶۶/۵/۸۸ در مهران

سیدهاشم بن‌هاشمی مدیر اجرایی پل بعثت

از ۵۰۰۰ لوله به طول ۱۲ متر، دارای قطر ۱۴۲ سانتی‌متر، ضخامت ۱۶ میلی‌متر از نوع فولاد به وزن ۷ تن تشکیل شد که به‌وسیله بیش از ۱۷۰۰ کفی به رودخانه آورده شدند. لوله‌ها در هر ردیف توسط اتصالات گوشواره‌ای به یکدیگر متصل می‌شد. هر ردیف روی ردیف قبلی به‌گونه‌ای قرار می‌گرفت که شبکهای لانه‌تنبوری به‌وجود می‌آورد. روی آخرین ردیف با قرار دادن لوله‌هایی با قطر متفاوت، تراز شده و سپس اسفالت ریخته می‌شد.

محکم و مطمئن باشد و بتوان با آن در شبانه‌روز تجهیزات و تدارکات و مهمات را به‌آسانی به آن طرف آب رساند. پلی که در مقابل اردو و حشوی مقاومت‌کننده، در اثر قرارگاه کربلا، طرح این پل را داده و پروژه کار جمعی مهندسان بود و اصلاً نمونه ثبت‌شده‌ای از آن، در تاریخ نظامی دنیا

کار احداث پل بعثت در روز میعت پیامبر(ص) در سال ۶۵ شروع شد و حدود ۶ ماه آنجا رسید. شهید مهندس پورشریف، مسئول ستاد مهندسی رزمی قرارگاه کربلا، طرح این پل را دیدم که کار جمعی مهندسان بود و اصلاً نمونه ثبت‌شده‌ای از آن، در تاریخ نظامی دنیا

جهاد سازندگی خراسان علاوه بر تأمین نیازمندی‌های نیروها و یگان‌های سپاه و ارتش خراسان، تمامیت جنگ را هم پشتیبانی می‌کرد. تشکیل مجموعه ستاد پشتیبانی جنگ سپاه پاسداران خراسان در مشهد و تهیه و تأمین اقلام و بستری مجروحان و جانبازان از جبهه و کمک به بیمارستان‌های صحرائی، بست‌های امداد و اورژانس، انتقال مشهد، فقط گوشه‌ای از فعالیت این یگان رزم خراسان است.

اجرای مهندسی جنگ رسماً به جهاد سازندگی واگذار شده بود. بر این مبنا مهندسی جهاد سازندگی خراسان نیز در کنار سایر نیروهای رزمی و مهندسی در احداث پل، خاکریز و جاده‌های مورد نیاز قبل و حین عملیات با فرماندهی جهادگر شهید هاشم ساجدی نقش آفرینی کرد.

از نیمه دوم سال ۱۳۶۱ پشتیبانی و مهندسی جهاد خراسان که استعدادی معادل یک تیپ مهندسی را فراهم و سازمان‌دهی کرده بود، بنا به اعلام نیاز فرماندهان جهاد، بخشی از توان و تجهیزات خود را به منطقه غرب سومار منتقل کرد و ضمن انجام فعالیت‌های پشتیبانی و مهندسی در شرایط پدافندی در عمده عملیات‌های منطقه غرب و شمال غرب از جمله عملیات مسلم‌بن‌عقیل، والفجر مقدماتی، والفجر ۳، عاشورا و... با محوریت و فرماندهی جهادگر شهید هاشم ساجدی در اجرای مأموریت‌های محوله، حضوری فعال و موثر داشت. انجام عملیات خیبر و بدر در منطقه هورالعظیم و جزایر مجنون که از نوع عملیات آبی‌خاکی به شمار می‌رفت، باعث شد این یگان مهندسی جهاد خراسان مستقر در جبهه جنوب، سازمان‌دهی خود را با عملیات آبی‌خاکی متناسب

۱. منحرف‌کننده موشک ۲. فرش باتلاقی ۳. جاده‌سازی در هر ۰.۴ متر ۴. روجیل ۵. پلی در پس پرده ۶. خضر ۶. قایق مرداب‌رو ۷. پلی خیبر ۸. پل بشکاهی بهممنشیر طرح شهید هزار دستان ۹. پل دوبه‌ای ۱۰. پل بعثت شاهکار مهندسی رزمی ۱۱. بالون ابابیل ۱۲. مین‌روب.

منبع: نشر به سنگر سازان بی سنگر، شماره ۸۸، صفحه ۶۳.

- مشخصات عملیات
- عرض رود در محل پل ۹۰۰ متر
- عمر رود ۱۲ متر
- شدت جریان در جزیر ۴ متر در ثانیه
- میزان اختلاف جزرومد ۳/۵ متر
- آغاز عملیات ۲۲ مهر ۱۳۶۵
- مدت عملیات ۶ ماه
- سازمان عمل‌کننده جهاد خراسان

رفع مشکل شناوری پل دادم و مدیر اجرایی شدم. لوله‌ها با اتصالات متحرک به هم متصل می‌شدند و از اسکله‌ای که برای همین منظور ساخته شده بود، به داخل آب هدایت می‌شدند. برای شناور کردن لوله‌ها، دو طرف آن‌ها را پارچه‌های برزنتی می‌بستیم که لوله‌ها در آب غرق نشوند. بعد در محل مورد نظر در لوله‌ها را بازی می‌گردیم تا لوله‌ها به زیر آب بروند

که لوله‌ها غرق می‌شدند و چیزی دیده نمی‌شد. کم‌کم این لوله‌ها در بستر رودخانه آماده شدند و تازه زمانی که روی کار آمدند، دشمن متوجه شد و بمباران‌هایش را شروع کرد. البته ما بیشتر اوقات، شب‌ها کار می‌کردیم و موفق شدیم روی پل را اسفالت کنیم و تردد صورت می‌گرفت. هر وقت هم که بمباران صورت می‌گرفت، تنها اسفالت خراب می‌شد. پل طوری طراحی شده بود که اگر بخشی از آن آسیب می‌دید، به‌سرعت توسط گروه‌های مهندسی قابل بازسازی و ترمیم بود. ماه رمضان، عطش و گرما و خستگی، و خطر فعالیت در منطقه جنگی، هیچ‌کدام مانع از تیم ۳۰۰ نفره مهندسی جهاد نشد تا شاهکار مهندسی رزمی تاریخ دفاع مقدس کامل شود و تمام جهان را متعجب کند.

در تاریخ غیرنظامی نداریم. پل بعثت فرایند طراحی و اجرایی داشت. مسئله این بود که چطور یک لوله به قطر ۱۷۵ متر و با وزن حدود ۷ تن را روی آب شناور نگه داریم و طوری سروته آن را ببندیم که به‌آسانی هم باز شود. من در مقطعی وارد شدم و تغییراتی در طرح‌های اولیه برای